

# NY MUSIK

## Klocktid

**Gavin Bryars:** *Pre-mediaeval Metrics*

**J. M. Hauer:** *Preludium för celesta* (17 dec 1921)

**Alvin Lucier:** *Amplifier and Reflector 1* (1990)

**Aldo Clementi:** *L'orologio di Arcevia* (1975–76)

—paus—

**Michael Nyman:** *Bell Set No. 1* (1971)

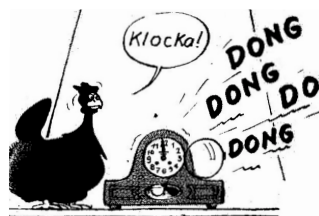
Karl Gunér, Lars Hagström, Petri Heikura, Jerker Johansson,  
Thomas Karlsson, Jonas Landén, Jonas Larsson, Martin Larsson,  
Björn Nilsson, Daniel Norberg, Jakob Olofsson, Per Sjögren,  
Joar Skorpen, Johan Westerlund

– diverse mer eller mindre klockliknande instrument

Söndag den 14 november 1993, kl. 19.00

Museet, kulturhuset, Borås

Entré 40:- Medl. fri entré



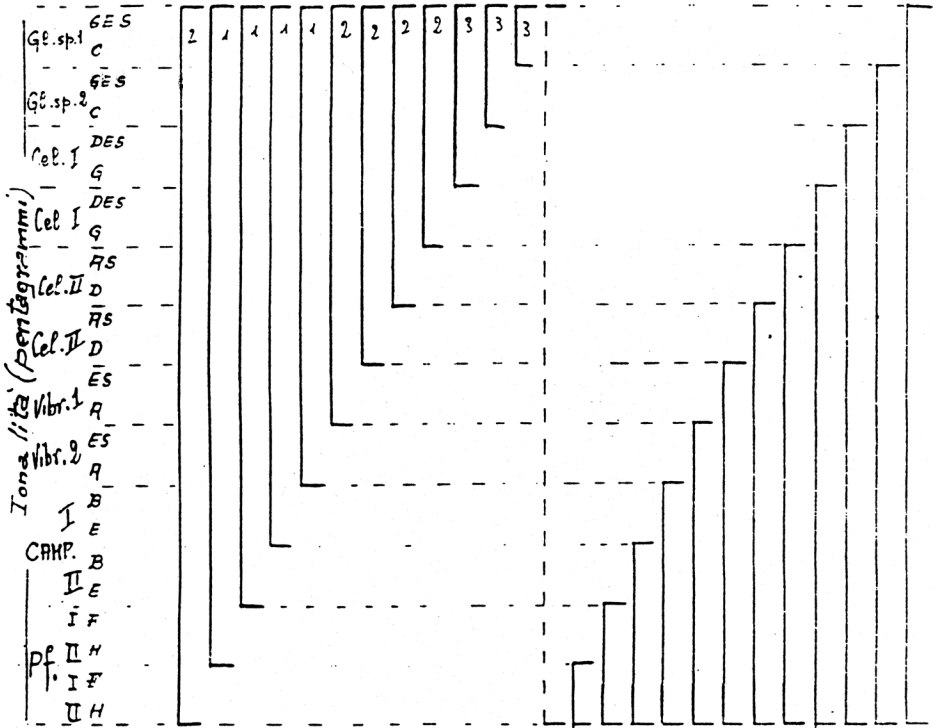
Det är ingen tvekan om att det är Luciers sätt att närma sig naturen, det öppna, nyfikna barnasinnets undersökning av hur saker fungerar, hur de låter, som utgör fascinationen också för lyssnaren: ”Jag försöker väl hjälpa människor att hålla snäckor till öronen för att på nytt lyssna till havets brus.”

Så står att läsa i Konstmuseets och Ny Musiks katalog till den utställning och de konserter med Alvin Luciers verk som arrangerades hösten 1990. Och det gäller fortfarande; ty vem, förutom **Alvin Lucier** (f. 1931), skulle komma på idén att lyfta fram ett så alldagligt ljudfenomen, som vi alla fångats och irriterats av, som den förelektroniska erans tickande väckarklocka? Och att till råga på allt undersöka detta tickande som rumsligt, akustiskt fenomen med hjälp av ett paraply!? *Amplifier and Reflector 1* uruppfördes i sin installerade version i Borås tillkomståret 1990. ”Föstärkaren” är helt enkelt en upp- och nedvänd ugnform, medan paraplyet utgör den ”reflektor” med vars hjälp klockans tickande förflyttas i rummet runt lyssnarens huvud. I konsertversionen bär solisten små mikrofoner i öronen för att även publiken skall kunna lyckliggöras.

Att **Aldo Clementi** (f. 1925) är förtjust i klockor, i speldosor, i urverksliknande musikaliska konstruktioner, kunde vi konstatera vid hans nyligen timade porträttkonsert. Men sällan har väl denna förkärlek kommit till så tydligt uttryck som i *L'orologio di Arcevia* (1975–76) – ett av tonsättarens mest fascinerande verk.

Det var naturligtvis ett utopiskt projekt, när man i den lilla italienska byn Arcevia försökte skapa ett idealiskt konstnärssamhälle. Men innan det havererade hann bl.a. flera konstnärer fullborda sina bidrag. Till dem hörde Clementi som komponerade musik för klocktornet i Arcevia, musik som innebär en drygt 15 minuter lång, komprimerad markering av dygnets gång. I konsertversionen har det mekaniska klockspelet ersatts med tio instrument (två vardera av klockspel, celesta, vibrafon, rörklockor och piano), trakterade av tolv spelare, som utför en 24-stämmig cirkelkanon över en liten enkel melodi. Denna melodi, som har sitt ursprung i finalen till Mozarts *Jupitersymfoni*, spelas både fram- och baklänges i tolv tonarter. Musiken börjar med full aktivitet vid middagstid, varefter två stämmor tonar ut för varje timma. Vid midnatt är det således helt tyst, varefter två stämmor följaktligen stämmer in vid varje klockslag tills dygnet är fullbordat. Den som vill veta vad klockan är slagen behöver bara lyssna till den 13:e spelaren, med den lilla gongen, som markerar timmarnas gång, ett slag kl. 13, två kl. 14 o.s.v.

ORE → 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12



RIPETIZIONI: 2 1 1 1 1 2 2 2 2 3 3 3 3 1 1 1 1 2 2 2 2 3 3 3 3

N. RINTOCCHI: 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

**Michael Nyman** (f. 1944) var under det sena 60- och det tidiga 70-talet en av förgrundsfigurerna inom den unga, engelska, experimentella musiken. Han skrev bl.a. en förträfflig bok i ämnet, *Experimental Music, Cage and beyond*, och han komponerade några av denna mycket korta och mycket brittiska eras bästa verk. Till dem hör *Bell Set No. 1*. Sedermera har han blivit känd som kompositör av ett slags repetitiv racerbarock, framför allt genom sin musik till Peter Greenaways filmer. Han skriver:

”*Bell Set No. 1* komponerades i juni 1971, och bygger ... på en gradvis växande efterklang ... utmätt och förutbestämd... Stycket var ursprungligen tänkt för att utforska klangen hos några klockor som jag skaffade i Turkiet 1970. Det strikt aritmetiska system som används skapades för att framhäva klockors två viktigaste

The image shows a complex musical score, likely a percussion or rhythmic piece. It consists of multiple staves of music, with a large number of measures (measures 1 through 28 are visible). The notation is dense and includes various rhythmic symbols, such as eighth and sixteenth notes, rests, and dynamic markings. The score is arranged in a grid-like fashion, with measures numbered vertically on the left side of each staff. The notation is dense and includes various rhythmic symbols, such as eighth and sixteenth notes, rests, and dynamic markings. The score is arranged in a grid-like fashion, with measures numbered vertically on the left side of each staff.

karaktäristika: skarp attack och relativt lång efterklang. Avsikten var att gradvis förskjuta intresset från den förra till den senare. Följaktligen används en rytmisk princip som tillämpas konsekvent på fyra oberoende rytmiska strukturer (en per spelare), som alla börjar snabbt och gradvis blir långsammare. Varje rytmisk struktur växer i en symmetrisk process genom att åttondelar adderas omkring en konstant rytmisk enhet. I början omges dessa konstanta, centrala värden (här spelade på cymbaler) av åttondelar, och de omgivande värdena växer sedan regelbundet åttondel för åttondel (här armeringsjärn). Varje rytmisk struktur repeteras ett antal gånger innan spelaren efter eget val går vidare till nästa.”

Tilläggs kan, att de fyra spelarna har en gemensam puls, men att ingen annan synkronisering förekommer dem emellan. Tilläggs kan också, att stycket, enligt uttalanden av Nyman, är skrivet i polemik mot Steve Reichs *Four Organs*, som bygger på det gradvisa förlängandet av ett enda orgelackord, och som också baseras på en additiv process. Men när Reich noggrant beräknar förloppet och gör klipp i utvecklingen för att uppnå ett steglöst resultat, gör Nyman tvärtom: processen är steglöst additiv och resultatet lämnas ifred, varvid det mycket riktigt uppstår klipp och språng i den klingande utvecklingen.